

Slovo starosty

Vážení a milí krůžkaři,

minulý půlrok byl zejména pro naše muzikanty, zpěváky i chasu opravdu hektický. Už koncem srpna jsme vystupovali na Pražském jarmarku, v září následovala tradiční pražská vinobraní – Trojské, Strašnické a nově také 1. Malostranské spojené s Dozvuky Hornáckých slavností v Praze. V říjnu oslavila slavnostním celovečerním pořadem naše mladá muzika Žandár své desetileté výročí, v listopadu jsme se prezentovali na Setkání pražských lidových muzik. A vedle toho samozřejmě naše pravidelné besedy. Ta říjnová, připravená PhDr. J. Čajovou, byla tentokrát slavnostnější. Za spoluúčasti našich pražských partnerských spolků Hanáků, Valachů a Krušpánku jsme vzpomněli 140. výročí založení spolku Radhošť, který ve své době hrál významnou roli v národopisných aktivitách moravských studentů v Praze. Kateřinské hody byly v duchu regionu uherskobrodského připraveny stárkou Petrem Smetanou a Bárrou Slívovou. Bez vánoční besedy s komponovaným pásmem připraveným Mirkou Sochorovou si již neumíme krůžkařský konec roku ani představit. Vždy navodí slavnostní a příjemnou náladu, jak tomu má v době vánoční být.

Letos jsme připravili pro naše krůžkaře na konec roku malý dárek. Rozhodli jsme se vydat ve spolupráci s grafickým studiem ESKIRA p. Chovance nástěnný kalendář Slováckého krůžku. V tomto chceme pokračovat i v dalších letech. A tak se budeme moci po celý rok potěšit uměním našich krůžkařů – výtvarníků. Letos padla volba na Kornelii Němečkovou, v příštích letech oslovíme ke spolupráci další umělce – manžele Hudečkoví, Jaroslava Blažka, Čestmíra Hlavinku atd.

Přátelé, končí tříleté funkční období výboru Slováckého krůžku. Je třeba všem členům výboru poděkovat, není se za co stydět, spíše naopak. Konkrétní vyhodnocení činnosti a volby nového výboru plánujeme na jednu z prvních besed roku 2010. Pokud mezi sebou vidíte vhodné kandidáty, kteří by mohli práci výboru zlepšit, a také by chtěli tuto práci vykonávat, pak Vaše návrhy budou vítány.

Vážení a milí, přeji vám všem klid a pohodu v končícím roce 2009 a hodně spokojenosti v roce 2010!

Mirek Říha

Žandár desetiletý...

V tomto čísle Vědomosti se mi dostalo nelehkého úkolu napsat článek k desetiletému jubileu muziky Žandár. Nelehkého zejména proto, že nejsem muzikant a nemohu tedy patřičně ocenit všechn ten muzikantský um mladých muzikantů. Na druhou stranu – budiž mi výhodou, že se můžu již deset let řadit mezi početné řady fanynek této cimbálové muziky...

Vzhledem k tomu, že muzika slavila deset let trvání (to ta léta tedy pěkně utíkají...) dovolím si na začátek připomenout pár faktografických údajů.

Žandár vznikl na jaře roku 1999 jako seskupení studentů pocházejících z okolí Uherského Hradiště a Uherského Brodu. Zakládající členové byli Michal Smetana, Pavel Smetana, Štěpán Koníček a Petr Kučera. V současném složení hraje muzika od roku 2000: Ondřej Blaha – prim, obligát, Bedřich Jedlička – prim, terc, Radek Maňásek – prim, terc, obligát, Michal Smetana – cimbál, Pavel Smetana – violová kontra, Štěpán Koníček – basa. Všichni členové měli již před počátkem společného hraní zkušenosti s působením v jiných (někdy dětských nebo studentských) folklorních souborech či muzikách (např. Jakub – Uherský Brod, Slovácký krúžek v Brně, dětská CM Jatelinka či folklorní soubor Škubánek).

Velmi brzy po svém založení začala muzika spolupracovat také s naším Slováckým krúžkem, kde začala působit jako mladší (dříve zvaná také studentská) muzika a dodnes hraje na besedách, plesech, hodech a jiných krúžkových akcích...

Žandár samozřejmě nezapomíná na své kořeny a rád spolupracuje se soubory přímo na Slovácku. V letech 2001-2003 navázal úzký vztah s folklorním souborem Háječek z Ostrožské Lhoty, s nímž zrealizoval několik společných pódiových vystoupení. Od roku 2004 se pak datuje neobyčejně úspěšná spolupráce s Kohůtkem z Bánova, která vyústila mimo jiné v natočení společného CDčka „Na tom našem díle“ (2005), ve společné vystoupení na Moravském plese (2006) či v účinkování na mezinárodních folklorních festivalech Europeade v Litvě a Lotyšsku (2004), Dánsku (2007) a Švýcarsku (2008) a Lotyšsku (2009).

Repertoár Žandár čerpá hlavně z uherskohradištského Dolňacka, Brodska, Kopanic a Hornácka. Nicméně, i vzhledem k

působení v SIK, rádi do repertoáru zařazují i písně a tance z jiných regionů Moravského Slovácka (strážnické a kyjovské Dolňácko, Podluží, Hanácké Slovácko). S velkou radostí rovněž zabrousí na Slovensko (nejvíce na Západní).

Tolik tedy krátce k historii a nezbyvá než se přesunout do žhavé současnosti.

24. října 2009 se v KD Gong konala velkolepá oslava 10-ti letého jubilea. Ten přívlastek velkolepá je opravdu na místě, protože jen samotný program trval téměř čtyři hodiny a skončil až před půlnocí. Musím přiznat, že tímto rozsahem mě chlapci nesmírně překvapili. A překvapení bylo o to větší, že se ukázalo, že i takto dlouhatánský program je perfektně připravený do všech detailů. Pravdou ovšem také je, že nejen pro účinkující byl tento večer náročný - vydržet sedět čtyři hodiny v naprosto vydýchaném sále bylo náročné i pro diváka. Odměnou ovšem bylo velice pestré programové vystoupení, kde se nádherně prezentovali nejen naši chlapci-jubilanti, ale i všechny pozvané soubory.

Programem provázela rodačka z Bánova, Markéta Ševčíková, úspěšná redaktorka Českého rozhlasu 6 a ČR Radiožurnálu. A slovo profesionála bylo opravdu znát! Seznámila diváky s historií muziky, přidala samozřejmě několik vtipných příhod a každý z hostů dostal také otázku co pro něj Žandár znamená... A tady samozřejmě padala samá slova uznání a chvály, vždyť co odpovědět jiného než, že Žandár to je skupina nadšených usměvavých muzikantů, kteří už deset let rozdávají radost všude kam přijdou.

Hosté, kteří se v programu představili, byly soubory se kterými Žandár navázal v minulosti spolupráci... Takže samozřejmě nemohl chybět již výše zmiňovaný Slovácký krúžek Háječek, který své vystoupení začal pásmem tanců ze Zálesí a následovalo pásmo z Hrozenkova. Háječek se měl podle původního plánu účastnit pouze jubilejního večera na Moravě (konal se o týden později), ale folklorní nadšenci si cestu a vystoupení v Praze nemohli nechat ujít a tak měli i pražští diváci možnost Háječek vidět. Následoval soubor Kohútek s cimbálovou muzikou Strúček, kteří předvedli pásmo tanců Našské z Bánova a písně z Kopanic a Bánova.

Dalším milým hostem byla pražská Rosénka s pásmem z Dolněmčí a hravou Trnkou a Mašinou. Hostem „zahraničním“, i když z Prahy, byl slovenský soubor Šarvanci – jejich vystoupení jako vždy nepostrádalo dynamiku a temperament – ať už to byly tance ze Zamutova či od Trenčína.

Celým programem se samozřejmě linuly zejména písně oslavenců ze Žandáru a to, že to bylo poslouchání velice příjemné potvrdí jistě všichni, kdo v sále byli.

Slovácký krúžek se prezentoval na začátku programu, pásmem z Kyjovska. Oficiální část programu zakončily gratulace oslavencům od zástupců jednotlivých souborů a pak již následovala bujará zábava. Do jejího konce jsem už nemohla vytrvat (budu si to muset vynahradit na 15. či 20. výročí), ale nepochybuji o tom, že byla zábavou povedenou! A aby toho slavení nebylo málo, pokračoval Žandár o týden později dalším slavnostním večerem – tentokrát v Nivnici, za účasti Kohútku, Háječku a CM Lipina z Nivnice. Pozvání na tento večer měl i náš Slovácký Krúžek. Bohužel v Nivnici se už vystoupení zrealizovat nepodařilo.

Na závěr bych chtěla popřát Žandáru, aby se mu v letech příštích dařilo přinejmenším tak dobře, jako doposud, aby mu to vždy dobře hrálo a zpívalo a aby vždy měl tolik spokojených posluchačů jako v tom prvním desetiletí své existence.

Radka Šplíchalová

Poznámka redakce: O posledním zahraničním turné výše zmíněných muzik a souborů je možné si počíst v časopisu Folklor č. 9/2009.

Moravský věneček

Z historie spolku na podporu studentů z
Moravy, Slezska a Slovenska RADHOŠT' (1869-1954)

Myšlenka vzpomenout v roce 140. výročí založení byla inspirována zmínkou o tomto spolku v publikaci Jaroslava Vinklera „Praha a Moravští Slováci“, vydané ke 100. výročí Slováckého krúžku Praha v r. 1996.

Spolek Radhošť byl založen v Praze r. 1869 nejprve na podporu chudých a potřebných studentů z Moravy, později i Slezska a Slovenska. V Olomouci byla r. 1855 zrušena univerzita a téměř všichni studující se přesunuli na studia do Vídně, kde se časem odnárodňovali. Proto někteří vlastenci začali směřovat své svěřence na studia do Prahy (prof. Vaněk). Po r. 1860 tak začalo v Praze přibývat studentů přicházejících z Moravy, zpočátku vesměs z olomouckého gymnázia. Někteří z prvních moravských studentů Karlo-Ferdinandovy univerzity a pražské techniky se stali členy nepovoleného studentského spolku Blaník (pasovali se na panoše a na rytíře, snažili se přispět vlasti pěstováním literatury - viz obrozenecký básník Aleš Balcárek, vydávali spolkový časopis Blaník). Část činovníků Blaníka, v r. 1869 již dostudovaná, stála u zrodu nového spolku Radhoště a dlouhodobě a úspěšně v něm pak působila. Byli mezi nimi i organizátoři ve své době slavného pohřbu tragicky zahynulého Aleše Balcárka, kteří posmrtně vydali jeho verše a z jejich prodeje této zhynulé básnické naději zřídili náhrobek na Olšanských hřbitovech. Povinnost starat se o Balcárkův hrob byla včleněna do stanov nově vzniklého spolku.

Finanční prostředky získával Radhošť hlavně z darů, odkazů, příspěvků záložen, prodejem věstníku „Radhošť“ (4x ročně), také peněžními sbírkami, pořádáním kulturních akcí - Olomouc, Přerov, Uherské Hradiště ad. (divadlo - Otýlie Sklenářová-Malá a Eduard Vojan) na Moravě, později Moravských věnečků v Praze (Obecní dům, spolupráce s Moravskou a Moravskoslezskou besedou). Spolek každoročně vydával Výroční zprávy obsahující základní informace a údaje o účetnictví spolku vč. zajímavých statistik.

Radhošť pomáhal vysokoškolským studentům, k nimž později přistoupili i studenti vyšších odborných škol obědy, příspěvím na nákup učebnic a placení školních poplatků, hledáním kondicí, poskytováním

stipendií. Zprostředkoval rady, lékařskou péči i psychickou podporu mladým lidem, kteří žili daleko od domova, nejednou ve velmi nuzných poměrech. Studenti měli po dokončení studií povinnost vrátit tuto pomoc, aby mohla být použita pro další generace studujících.

Protektory spolku byli František Palacký, hrabě Belcredi, zemský poslanec JUDr. Kozánek, Tomáš G. Masaryk, Edvard Beneš. Dlouholetým předsedou spolku byl spisovatel František Táborský, rodák z Bystřice pod Hostýnem. Činnost spolku, který za téměř století svého působení poskytl významnou pomoc a podporu stovkám studentů, byla ukončena zásahem vyšší moci v r. 1954.

Tanečně hudební vystoupení u příležitosti vzpomínky na podpůrný spolek Radhošť se konalo dne 14. října 2009 v KD GONG ve Vysočanech v Praze jako úvodní část, po které následovala říjnová beseda Slováckého krůžku Praha. Tomu patří uznání a vřelý dík za to, že tuto vzpomínku zaštitil.

PROGRAM VZPOMÍNKY:

I/ ÚVOD - viz výše - PhDr. Jaroslava Čajová

II/ TANEČNĚ HUDEBNÍ PROGRAM

HANÁCI Praha (1. část);, umělecký vedoucí Mirek Konečný (taneční vystoupení Hanáků se uskutečnilo za doprovodu nahrávky muziky Jiřího Janouška), Lovosická, Hanácký marš

VALAŠI: Cimbálová muzika KYČERA s primáškou Helenou Šlechtovou, Valašský folklorní soubor KRUŠPÁNEK, umělečtí vedoucí: Magdaléna Lempochnerová a Milan Krupka. Pásmo valašských zbojnických pašeráckých a Ondrášovských písní a tanců, Popovské točené, Starodávny - V Holomúci na hradě, Jede forman dolinú, Točené - tanec, Joj! sólo Helena Šlechtová, Odzemek, U susedú je vysoká náspa, Pojd'me chlapci, pojd'me zbijať - sólo Láďa Vašek (muzika Dolina TJ Sokol Vršovice)

HANÁCI (2. část):
Menuet, Valašenka

MORAVŠTÍ SLOVÁCI: (umělecká vedoucí Soňa Plzáková),
Muzika Slováckého krúžku Praha pod vedením primáše Martina
Sochora, mužský sbor pod vedením Jožky Šenka, Chasa Slováckého
krúžku. Táhlá - Keď som išel kolem šenku (2 sloky SBOR Slováckého
krúžku, umělecký vedoucí Jožka Šenk), Kázali ně rodičové - 1. Sloka,
sólo Jožka Šenk, Moji milí rodičové - sbor, Verbuňk, Vrtěné - chasa

Vlastní říjnová beseda Slováckého krúžku Praha

Jaroslava Čajová

Náš Krúžek a pražské soubory na Pražském jarmarku

Následně co nás předseda FOS Zdeněk Pšenica pozval k účasti na VI. ročníku festivalu „Pražský jarmark“, diskutovalo se o tom hodně na výboru i v muzice, sboru a chase. Souhlas znamenal zkoušení po celé léto a vystoupení na jeho konci. Po odsouhlasení navrhli Soňa s Martinem program, Soňa zpracovala podrobný scénář a začaly zkoušky všech účinkujících složek, tj. mužského sboru, muziky a chasy na vystoupení. Podařilo se vyřešit i problém s termínem, který se musel přizpůsobit lázeňskému pobytu sólistů Karla a Jožinka v Hodoníně a pracovní době dalších účinkujících. Vše se vyřešilo, mužský sbor zkoušel téměř každý týden. Chasa, posílená několika seniorskými tanečnicí, zorganizovala víkendové soustředění v Kolovratech.

Nastal den „D“ - středa 26.srpna, kdy se začali od 16.hodin sboristi, tanečníci a muzikanti scházet. Někteří na Ovocném trhu, jiní na Uhelném. První byli u na místě srazu dva „lázeňští šviháci“ (kteří obětavě oželeli část lázeňského pobytu a odskočili si do Prahy) a postupně se sešli všichni k poslední nervózní zkoušce a rozezpívání.

Zatím na Ovocném trhu skončil mezinárodní krojový průvod. Hrála Šardická dechovka a plnící se náměstí sledovalo vystoupení dětského Šardičánku, Špindleráčku ze Špindlerova mlýna a souborů z Izraele, a Kypru. Po nich s velmi dobrým diváckým ohlasem kroje, písně, tance a melodie z Kyjovska v podání muzikantů, tanečníků, sboru a seniorů ze sdružení Šardičan.

Program před námi vyplnily na pódiu originální tance a melodie z Indonésie a Gruzie. Po šesté hodině bylo hlediště i další prostory Ovocného trhu plné. Zejména stovky pražských fandů a zájemců o folklor, včetně mnoha našich krúžkařů, přišlo v tomto dusném a horkém dnu shlédnout a podpořit naše reprezentanty.

Program naší muziky, mužského sboru a taneční chasy před více než tisícovkou diváků měl velmi dobrou dramaturgii. Písně sedmnáctičlenného sboru zněly, (nejen mého názoru) mužně, výborně. Sóla v podání Jožky Šenka, Martina Sochora a zejména Karla Medka byly odměněny potleskem. Hucké sedlcké a verbuňk se rovněž líbily, stejně jako výkon naší muziky.

Dojmy diváků z vystoupení krúžku byly velmi dobré a pro mnohé, kteří neznají nic nebo málo o jeho činnosti bylo velkým překvapením, že se i v Praze pěstuje slovácký folklor na výborné úrovni. Rovněž v zákulisí festivalu, mezi jeho organizátory a folklorními "fajňšmekry" byla naše prezentace Slovácka hodnocena velmi dobře. (Jen myslím, že doprovodné slovo jsme měli svěřit profesionálnímu průvodci/moderátorovi celého programu).

Letošní ročník Jarmarku, byl podobně jako jiné festivaly, poznamenán finančními problémy některých sponzorů a partnerů a tak nemohly být pozvány mnohé mimopražské soubory z Moravy a Čech. Organizátoři se proto obrátili na některé pražské soubory a muziky, kterých je v rámci Folklorního sdružení registrováno 28 a z nichž prezentovalo náš a slovenský folklor 13 dětských a dospělých souborů.

Tak se vlastně poprvé v rámci jednoho festivalu představila velká část pražských folklorních kolektivů, ale na druhé straně je škoda, že například poprvé na Pražském jarmarku chyběl folklor v podání slovenského souboru, chyběla Haná a Slezsko.

Celkem v rámci letošního Pražského jarmarku vystoupilo 34 našich a zahraničních souborů a jejich programy v průběhu šesti dnů vidělo přes sto tisíc diváků, včetně desítek a možná i přes stovku členů našeho Krúžku.

Fotografie z vystoupení našeho SIK i dalších souborů můžete vidět na www.folklornisdruzeni.cz nebo na našem webu www.kruzekspk.cz. Z vystoupení bylo pořízeno DVD.

Dušan Macháček

Stárkovské účtování

Byl jsem požádán Brunem, abych napsal článek, kterým bych shrnul rok našeho stárkování (Aničky Minaříkové a můj). Musím říci, že se mi do psaní nikterak moc nechtělo, protože je pro mne jednak těžké sám hodnotit vlastní působení a též mám pocit, že většina akcí je již ve Vědomosti popsána. Zkusím se tedy na chvíli zastavit, poohlédnout se zpět, a poskládat, co mi utkvělo z pro mne dlouhého roku v paměti. A jak jsem napsal, nechci ty události a rozhodnutí hodnotit, zda byly dobré či špatné - to je vždy věcí perspektivy.

Tedy, bylo to před více než rokem, chasa byla po soustředění v Lipově, ale stále bez nového stárka a stárky. Řešilo se to tedy stejně jako letos, až na podzimních zkouškách a mezi "služebně mladšími" kandidáty z chasy jsme hledali marně. Byl jsem tedy navržen, ač jsem již měl odstárkováno. Jeden z hlavních důvodů, proč jsem do toho šel,

ač má životní situace nevypadala zrovna nejlépe, byl právě v tom předchozím stárkování. Cítil jsem, že před těmi čtyřmi lety to na mě ještě bylo brzy, ale že nyní se na to již cítím a mám i chuť to udělat znovu a lépe. Co by to ale byl stárek bez stárky? Tuším, že to bylo až po říjnové besedě, kdy jsem mohl prohlásit: "Máme aj stárku". Čímž celá ta organizace začala, bylo toho opravdu hodně. Za mě bych si dovolil odhadnout měsíc čistého času, pro Aničku minimálně stejně. Pro její rodinu, pro mnoho dalších zúčastněných, v Krůžku, v Hluku... A jen tak mezitím stihl Krůžek spolunatočit vánoční CD, vystoupit s Jirkou Janouškem v Atriu a zúčastnit se stého výročí brněnského SIK.

A pak to přišlo - hody. Veškerá ta příprava, pečlivost a snaha dovést k dokonalosti i detaily, vše se proměnilo v zážitek, dle ohlasů silný a pozitivní. A bylo to dílem nás všech, kteří jsme se účastnili, přispěli ať hodinami práce, tak třeba přítomností a dobrou náladou. A já mám opět prostor říci: „Děkuji vám“. Dovolím si ještě zopakovat a trochu generalizovat: všichni se můžeme podílet na dobrých věcech, důležité je chtít, mít dobrou vůli.

Je to za námi, nevědouce jsme si oddychli. Přišla každoročně nabitá vánoční beseda, má předposlední šance odevzdat diplomovou práci, Vánoce, Silvestr a nový rok 2009. Ten začal v chase přípravou na blížící se Moravský ples. K vnějším překážkám v podobě například zdravotních problémů se tentokrát přidaly i spory v rámci Krůžku. Nakonec to dopadlo tak, že na plesovém vystoupení nás zastupoval mužský sbor. Co se stalo, stalo se, už jsem předeslal, že nechci vynášet soudy, zda to bylo dobře či špatně, jen je mi líto, kolik vzácné energie a času, které mnoho lidí vložilo do přípravy na ples, přišlo vniveč. Energii a čas, které pak možná marně hledali. Byl-li to nezdar, pak nezdar nás všech, celého Krůžku. Osobně pořád trochu nemůžu pochopit, jak se něco takového může stát mezi lidmi, které tolik spojuje a mají stejný cíl. Ale pojďme dále, k plesu. Ten byl jako každým rokem vrcholem mezi akcemi Krůžku a perlou mezi folklorními událostmi v Praze, tentokrát osamocenou neboť jak Slovenský ples, tak ples FOSu byly zrušeny. Náš sbor pěl, obě naše muziky hrály dlouho do noci a chasa dělala zábavu - společně s desítkami dalších krojovaných tanečníků, muzikantů a zpěváků z Moravy a Prahy. A jak dosvědčuje poslední minuta záznamu plesu, stárek se stárkou odchází před třetí hodinou mezi posledními, stále s písní na rtech.

Po plese složil funkci vedoucího chasy Vlád'a Ulčar, který několik posledních let chasu táhl, bohužel bez nástupce. A tak nám jako stárkům

nastalo další starání, poněkud nečekané. Došlo k nutnému sblížení výboru a chasy, vedení zkoušek se ujal především Jožka Bobek, dále se pak střídali Soňa, Tomáš Sláma a Martin Sochor. Organizačně držela chasu hlavně Anička, já spíše jen vypomáhal, a více času než na zkouškách jsem bohužel trávil při řešení na výborech, radách a telefonech, v době, kdy jsem se snažil upínat všechny své myšlenky a vůli k nedodělané škole - snad hlavnímu důvodu, proč jsem se v Praze vůbec objevil. Tak vám nemohu říci téměř nic osobního o proběhlé výstavě vín, setkání Krůžků v Huštěnovicích ani svatbě Zdeňka a Alči. Zato jsem si užíval psychicky zřejmě nejtěžší období svého dosavadního života, kdy jediným odpočinkem bylo pár dnů v zaměstnání, kdy jsem mohl "jen normálně pracovat". Jak mnozí víte, nepovedlo se.

Během června jsem stihl posledních několik zkoušek chasy, bohužel bezúspěšně se pokusil zorganizovat soustředění na Slovácku. Měl jsem možnost si alespoň dopřát Strážnici, Dětvu, Hornácké, soustředění a vystoupení s Hlubinou, a po třech letech týdenní dovolenou.

Oficiální akce chasy začaly srpnovým víkendovým soustředěním v Kolovratech, po kterém následovalo vystoupení na Pražském jarmarku, jenž začal šňůru vystoupení: Trojské, Strašnické a Malostranské vinobraní, vystoupení na říjnové besedě, výročí Žandáru v Praze, na poslední chvíli odpadlé vystoupení v Nivnici, až po vystoupení na Setkání muzik. Na každou z těchto akcí bylo velmi málo času na zkoušení a spousta práce, jak dát všechna vystoupení dohromady, práce především Soni Plzákové, jež kvůli nejednomu z nich nespala. Dle mého názoru tyto akce ukázaly, že jsme schopni ze sebe

dávat hodně a přes nedostatek času se tahat k výkonům, ale též to, že všichni máme pořád co zkoušet a cvičit - jak chasa, tak sbor i muzika. Ale také všichni dohromady, v co největším počtu a ne pouze v den vystoupení. Já vím, je to těžké, všichni máme stejně málo času, ale jak už jsem zmínil výše, důležité je chtít.

Ještě pár slov k chase - od poloviny září začaly opět pravidelné zkoušky, převážně pod vedením Soni (příprava vystoupení), dále Jožky a mě s výraznou pomocí Vládi. Ač jsem měl radost, že se co druhou zkoušku objevil někdo nový, mnoho známých, lidí, které považuji za přátele, se neobjevovalo, v lepším případě omlouvalo. A tak přesto, že mám nyní v seznamu přes 30 lidí, byl jsem rád, když se jich ukázala polovina. Na zkoušku to bylo samozřejmě vždy dost, ale i tím střídáním lidí jsem trochu postrádal kompaktnější kolektiv. Až na zkoušce před vystoupením na muzikách to přišlo. Jedenáct párů na zkoušce si nevybavuji, kam mi paměť dosáhne. Naposledy si pamatuji devět párů na jedné zkoušce před plesem. Ano, spousta lidí je nových, či spíše v začátcích. Ale, však vy už víte, co je podstatné: chtít, ale také mít to společné, co nás spojuje - písničky, tanec, folklor, Slovácko, víno, ale snad také kamarádství, dobrá vůle, porozumění, společné zážitky, vzájemná tolerance, ochota pomoci a pracovat, radost z toho co děláme. Byl bych moc rád, kdyby to tak dál mohlo pokračovat a spojovalo by nás to - v Krúžek. A ono to neplatí jen pro ten náš Slovácký krúžek v Praze.

Tak to byla má vzpomínka na můj stárkovský rok. A jsem rád, že vám mohu představit i nového stárka a stárku. Stárkem je Petr Smetana z Uherského Brodu a Barča Slivová ze Šumic. Petra jistě dobře znáte, v Krúžku je o něco déle než já a je spolehlivým a aktivním členem chasy, který nejen že se účastní téměř každé zkoušky, soustředění a vystoupení, ale vydatně pomáhá a i při organizaci a zajištění dalších akcí Krúžku. Peťa vystudoval vysokou školu a pracuje v pojišťovně. V mnoha pozitivních vlastnostech je mu jeho stárka podobná a je výborným příkladem, kam vede chuť a poctivost při nácvicích. Za poslední rok je na ní vidět velký pokrok a už si také odbyla premiéru na vystoupeních chasy. Musím říct, že je radost být toho svědkem. Barča vynechá málokterou akci Krúžku a v chase se na ni člověk může spolehnout. V Praze pracuje v realitní kanceláři.

Jsem moc rád, že jsou hody v dobrých rukou, že se máme na co těšit a že stárek a stárka budou opět oporami chasy!

Ondra Sameš

Dozvuky Horňáckých slavností

Stála Kačenka u Dunaja... zpívali Kubíci a stáli na Kampě u Vltavy, kam přijeli spolu s dalšími Horňáky z Velké nad Veličkou, Suchova, Hrubé Vrbky, Lipova a dalších horňáckých vesnic. V sobotu 19. září 2009 se tu zrodila nová tradice malostranského vinobraní a dozvuky Horňáckých slavností v Praze. Na jeho prvním ročníku se podílela Agentura Antonína Vrby, Slovácký krúžek v Praze, muzikanti z Kamy, FoS ČR a další. Záštitu převzali senátoři Alena Venhodová a Karel Schwarzenberg a starosta MČ Praha 1 Petr Hejma.

Po nezbytných proslovech co do času i obsahu měli místní přítomní možnost sledovat pásmo písní a tanců z Horňácka za doprovodu CM Martina Hrbáče, letošního celoročního oslavence a nestora horňácké muziky i zpěvu a CM Kubíci, nesoucí odkaz svých horňáckých předků. Kdo v tento čas zavítal na Kampu, určitě nelitoval, protože mohl uspokojit veškeré smysly. Cílený návštěvník i náhodný kolemjdoucí měl možnost slyšet originální horňáckou muziku i nářečí, vidět tanečníky při jejich sedláckých, pochutnat si na výborné slivovici a vínu z tamního kraje. Měl příležitost nechat se přilákat vůní proslavených horňáckých klobás, či zjistit naškrobenost horňáckých vyšívavých košil. Postupně se začal prostor před muzikou zahušťovat. Jedna píseň stíhala druhou, až nastal čas k přesunu do Baráčnické rychty, kde program pokračoval až do pozdních nočních hodin. Svou milou přítomností poctila i první dáma českého šansonu paní Hana Hegerová. Soudě z jejich reakcí odcházela spokojená jako my ostatní

s pocitem, že díky těmto lidem, kteří přijeli prezentovat svou folklórně čistou kulturu do Prahy, sami žijící v malebném kraji Bílých Karpat, kde každá generace vyrůstá ve folklorní péči té předchozí, je toho mnoho k vidění, slyšení i poznání. Pozvání od Antonína Vrby na Hornácké slavnosti na Strážní hůrku do Velké nad Veličkou zaznělo v průběhu celé akce několikrát. Tož vitajte třeba příští rok ve Velké nebo na Petříně. Hornáci nikde nezklamou.

Tož tak... tak by možná vypadal článek novinářského eléva, který jsa vyslán na takovou událost a nezasažen Hornáckými slavnostmi ve Velké tak jako já. Čekal jsem na Rychtě besedu u cimbalu - nebyla. Muziky sice hrály, zpívat i tancovat se chtělo, ale jakoby mezi nás závěs pověsili. Možná jsem moc čekal a dychtivě čekal - pro ten pocit ze Strážné hůrky, kam jsem s kamarády jezdíval a který nosím v sobě - těch zpěváků a muzikantů co do rozbřesku zpívali „o dušu“!

Tož tak... konec korunuje dílo.

Jožka Bobek

Kde jste se tu vzali?

Tak přesně takovou otázku si museli vyslechnout naši Bratislavští přátelé, když se znenadání objevili v Baráčnické Rychtě na Malostranském vinobraní. To probíhalo celé odpoledne 19. září na Kampě a večer jsme se přesunuli pod střechu. Tam pokračoval program pásmem Dozvuky Hornáckých slavností. Kolem 22 hod., když už jsme se pomalu začali rozcházet (hlavně ti, co bydlí dál a nestihli by se dopravit domů), obrátím se ke vchodu do sálu a zdá se mi, že vidím dvojníka pana Petratura. Ale on je v kroji a za ním už přichází rychtář a další Bratislaváci. Tak nespím, sláva! V krojích jsou všichni, je na nich vidět únava, ale i radost, že nás svým příchodem překvapil

Účastnili se 3. krajanského festivalu, konaného mezi 17. a 20. zářím. Když zjistili, že jsme nablízku, doslova na skok se za námi vydali. Protože je ráno čekal další program, jejich kratičké zastavení se omezilo na pár pozdravů, objetí, trošku vínečka a jak se objevili, tak zase zmizeli. Až bych si myslela, že to byl jen sen - ale krásný! Díky přátelé, že jste nelenili a pěšky z Hradčan jste se na nás přišli „mrknout“ a zase pěšky jste museli absolvovat cestu na Strahov, kde jste byli ubytováni. Jen mně

nějak uniklo, jak se dozvěděli, že jsme nablízku.

Ráno 20. září bylo určitě pro naše přátele pěkným zážitkem. Prošli průvodem po Hradčanském náměstí, tam si spolu s dalšími cca 15 zahraničními krajanskými spolky zazpívali písničku „Ach synku“ (prý zpívali všichni a uměli ji) a pomalu se rozešli ke svým ubytovnám. A ještě něco na konec - doneslo se mi, že Slovácký krůžek a Skaličané získali I.cenu za zpěv. To je přece nádhera, že?

Srdečně blahopřejeme!

Jana Ulčarová

Trojské vinobraní 2009

Dne 13. září 2009 se konal další ročník již tradičního Trojského vinobraní. Stejně jako v letech minulých, tak ani letos, zde nechyběl Slovácký krůžek.

Trojské vinobraní je akcí, kde se Krůžek prezentuje každoročně, více jak deset let, pokaždé s velkým úspěchem. Není se čemu divit – jedná se vždy o velice pohodové odpoledne, kde návštěvníci mohou v příjemném prostředí Trojského zámku ochutnat mnoho vzorků burčáku i vína z českých a moravských vinic. A k dobrému vínu tóny cimbálu prostě neodmyslitelně patří. I když samozřejmě nutno přiznat – Krůžek není jediným účinkujícím na této akci, střídá se zde několik uměleckých souborů z různých žánrů.

Představení našeho Krůžku bylo velmi podobné jako v letech minulých – jednalo se tedy o „volné“ odpoledne, kdy se v jednotlivých vstupech střídala samostatná vystoupení muziky s tanečními čísly. Letos snad jen více převládal zpěv mužského sboru a verbuňk. Nechyběl samozřejmě ani nezapomenutelný sólový zpěv Karla Medka, Jožky Šenka či Tondy Housky.

Počasí snad letos bylo trochu chladnější, ale bez deště a tak si všichni příchozí užívali dobrého vína i pohodové nálady. A tancechtiví diváci samozřejmě nelenili a rádi se přidali k tanečním rytmům.

Přejme si, aby takto příjemných a uvolněných akcí bylo i v budoucnu stále dost.

Radka Šplíchalová

Nic pěkného není bez oběti

Těmito slovy odpověděla nejstarší účastnice 26. Setkání lidových muzik 7. listopadu v kulturním centru Vltavská na otázku, jak pro ni musí být velmi obtížné absolvovat tolik schodů do sálu (sama je sešla). Autorkou je naše Blaženka, která i přes svůj pokročilý věk a pohybové obtíže absolvuje velkou část akcí našeho SIK a vždy nám upřímně fandí. Přiznám se, že tato její odpověď mě pro svoji pravdivost a širokou působnost natolik zaujala, že jsem si ji přivlastnil do nadpisu těchto pár řádků k výše zmíněnému setkání.

Pro letošní Setkání určil jeho hlavní organizátor a zároveň ředitel Jožka Harčarik téma „Konec vojančení v Čechách“ a nutno hned na začátek podotknout, že se tentokrát všichni účinkující (Kytice, Melodika, Malá česká muzika, Šarvanci, Vycpálkovci, Gaudeamus, Cimbálová muzika J. Janouška + Hájíček, náš SIK a host programu vítěz soutěže lidových škol umění dětský soubor Skřípci z Ostravy) drželi tématu. Téma stejné přístup k tématu a jeho interpretace rozdílná. Viděli jsme vystoupení vážná, veselá a některá jako například CM J. Janouška spolu s Hájíčkem (jak se pomalu stává tradicí) s notnou dávkou nadsázky a tentokrát i hodně verbuňků. Výkony všech účinkujících byly výborné, pořad měl spád, konferování na úrovni. Publikum, které postupně zaplnilo celý sál, se výborně bavilo a účinkující odměňovalo bouřlivým potleskem, některé písně zpívalo spolu. Vedle jiných zaujal host pořadu, soubor Skřípci. Jejich pořad měl velmi dobrou choreografii, kluci výborně hráli, zpívali i cifrovali, ale mně přeci jen vadilo, že nepředstavili rodný region, líbivé melodie a působivé tance si půjčili jinde - škoda.

Ústřední postavou letošního setkání byl Jožka Harčarik. Řídil celý podnik, zahajoval a končil Setkání, v popisu práce měl všechny doprovodné oficiality a řadu pro ředitele nezbytných, pro nás ostatní neviditelných organizačních povinností. Poté co si načesal knírek, písní a cifrou zahájil vystoupení Šarvanců a absolvoval všechna vystoupení našeho mužského sboru. Jožko - klobouk dolů.

Nám se dostalo cti po úvodních oficialitách (pánové: Radim Uzel, starosta Prahy 7 Ječmének a předseda FOS Pšenica) festival zahájit (Při Strážnickej bráně) i ukončit (znovu Při Strážnickej bráně). Se svým hlavním pásmem vojáckých z Hornácka (CM Martina Sochora, mužský sbor, chasa) jsme vystupovali až jako předposlední ve druhé polovině programu, což nám dalo prostor pro zhlédnutí téměř celého programu.

Podle ohlasů publika i od dalších vystupujících jsme ostudu Soně ani sobě neudělali. Myslím si, že zejména výkony sólistů Martina Sochora, Jožky Šenka, Tondy Housky a Ondry Sameše se musely líbit, že podobná v průběhu večera nezazněla.

Na závěr jsme byli spolu s ostatními soubory pozváni na pódium ke společné závěrečné písni „Na rozloučení, mý potěšení...“, ale publikum chtělo přídavek. Z úst Jožky Harčarika zaznělo: „Slovácký krúžek dopředu“. Ředitel se musí poslouchat a tak následovala podruhé Strážnická brána zpívaná spolu s celým sálem.

Toto však nebylo všechno. Skončily pražské lidové muziky a po krátké přestávce se představil druhý host večera Vojenský umělecký soubor Ondráš zastoupený pro tento hodinový koncert orchestrem lidových nástrojů, dívčím sborem a třemi výbornými verbíři. Ondráš byl skvělý. Kdo je viděl na Pražském jarmarku věděl do čeho jde, některá čísla byla stejná jak u muzikantů, tak u děvčat. Je znát že jsou to profesionální muzikanti, kteří dovedou i zazpívat a udržet publikum ve varu. Odezva byla vřelá, nadšená. Ondráš nám též představil 2 vítěze posledních dvou ročníků soutěže verbířů ve Strážnici a třetího, který se jím výkonem hodně blížil. Kluci to opravdu umí a bylo se na co dívat. Nedá mi to, musím si při vší úctě k nim povzdechnout, že jsem čekal přece jenom něco jiného. Míň exhibice a větší podíl národního folklóru.

Letošní kasací se odbývaly v českém duchu. Polky, valčíky a nám neznámé tance, Jožkovi Bobkovi a Ondrovi Samešovi zřejmě svědčily. Vytančili jsme se, pobavili s přáteli a s pocitem pěkně stráveného dne ujížděli po 22 hodině domů.

Bruno Vognič

Vojenská služba a slovácké písničky 1

Ti nejmladší z naší chasy o nedávné vojenské službě budou brzy slýchat od svých otců a stařečků. Ale přitom si rádi zazpívají mužně písňe o vojně, jak na ni vzpomínali i naši dávní předkové. Často se v nich zpívá o jevech dnes neznámých nebo v nejasných souvislostech. Pokusme se je objasnit.

1. Doba přemyslovských knížat a králů

O nejstarší době českých knížat a králů písničky neznáme. Jen z literatury víme, že oporou knížete byla ozbrojená družina, která plnila úkoly obranné, ale i donucovací vůči poddaným, aby pracovali na stavbách a opevnění, paláců, dvorů, ale i silnic a mostů.

Část družiny byla neustále v blízkosti panovníka, aby zajišťovala jeho bezpečnost, ale v případě potřeby umožňovala rychlý vojenský zásah třeba proti vnitřním protivníkům, např. proti Slavníkovcům a Vršovcům. Druhou část družiny tvořily posádky na jednotlivých hradech panovníka, jeho příbuzných, údělných knížat apod.

Za své zásluhy v práci pro panovníka dostávali členové družin do své správy a později i do svého vlastnictví území i s jejich obyvateli; stali se lenními pány, šlechtici, zemany. Byli za to povinni dostavit se na zavalání panovníka se svými ozbrojenými družinami a společně s družinou panovníka vytvořit zemskou hotovost. Patřily do ní i oddíly církevních hodnostářů i z prvních královských měst.

Nepříliš početnou zemskou hotovost mohl panovník svolat jen k obraně státu, zejména exponovaných oblastí v okolí královských měst a to na dobu 4 týdnů, pak už na ni musel platit. Na účet panovníka šly však všechny náklady na výboje za hranice státu.

Elitními bojovníky byli především těžkooděnci na koních; jim sloužili bojovníci druhého řádu, štítonoši, zbrojíři z řad nižší šlechty, zemanů. O této službě by se mohlo zpívat v této písničce:

*Ej, vy páni zemané, proste Pannu Mariju,
aby ona ochránila tú moravskou krajinu,
Zemané se modlili, šablenky si brúsili,
do vojny se chystali.*

Při útoku nepřátel na vesnice chránili jejich obyvatelé útekem jen svůj holý život, jinou motivaci k boji neměli, pro jejich pány to byl jen „zbabělý obecný lid“.

*Nepojedu na tu vojnu, až pojedú zemané,
oni mají koně vrané a já enem strhané.*

K posílení bojových sil se začaly používat i služby žoldněřů, především ze středního Německa; sloužili pánovi, který je najal, který jim platil a také v boji vedl. Žold vedl často až ke zruinování jeho pokladny.

2. Husitské polní obce

Výraznou změnu v názorech na vojenskou sílu státu přineslo husitství. V čele husitů stála tři významná **husitská bratrstva**. Táboři se rekrutovali z venkovské a městské chudiny a byli zpočátku špatně vyzbrojeni. Až Žižka ukořistil koně a zbroj, posílil své jednotky o dělostřelectvo a jezdeckvo. Východočeští **Orebité** měli více jezdců z řad východočeské šlechty, husitských pánů. **Vojenská organizace Prahy** byla rozdělena podle čtvrtí, které se střídaly v obraně města a v taženích mimo ně. Obdobně se organizovala další husitská města. Města měla také řadu žoldněřů, placených z peněz města.

Bratrstva se spojila v **polní obec** - stálé vojsko, které sloužilo po celý rok a plnilo hlavní bojové úkoly při obraně proti křižáckým výpravám namířených proti kacířským Cechům. Taková profesionalizace armády byla v 15. století zcela ojedinělá dokonce i tím, že se už tvořily jednotlivé druhy vojsk, které jednak plnily samostatné úkoly, ale také organizovaně spolupracovaly. Zvláštností bylo i organizování výcviku v ovládnutí zbraní a v činnosti jednotky podle vojenských řádů. Tím vším předčili husité cizí armády složené z individualistů.

Písničky o této době neznáme. Známa píseň klatovského Jana Černého „*Kdož sú boží bojovníci a zákona jeho*“ byla válečným chorálem, který povzbuzoval bojovníky v boji.

Z dějin na Slovácku (ve Vědomosti č. 35) víme, že po skončení husitských válek se vycvičení **husité** stávali žádanými **žoldněři** v cizích službách. Najímat žoldněře byl pověřen zkušený válečník, který měl verbovací patent; stal se z něho vojenský podnikatel. Musel být schopen

najmout žoldnéře potřebných kvalit, sestavit z nich oddíl a velet jim v boji. Takovým podnikatelem byl v našem kraji r. 1477 Jan z Cimburka, kterého nájmem žoldnéřů pověřil král Vladislav II. Jagellonský. Žoldnéři a najímatel uzavírali smlouvu na určitou dobu (týdnů, měsíců) a stanovený žold. Žoldnéři žádali často vyšší žold, zvláště když hrozilo vojenské tažení, nájemce měl naopak snahu žold snížit. Nakonec musel výši žoldu stanovit říšský sněm, aby se předešlo přeplácení. V polovině 15. století měl pěší žoldnéř 4 – 5 zlatých za 1 roku, v polovině 16. století už 3 – 4 zlaté měsíčně. Zkušeni žoldnéři měli žold vyšší, např. z pěšáků pavézníci; jezdci brali tolik jako vozatajové válečného vozu. Naopak nezacvičení pěšáci dostali v Čáslavi jen 20 grošů měsíčně. O těch žoldech se už zpívá v mnoha písničkách. Připomeňme si je:

*Husarovi dobre je, nic nerobí len pije,
štyry groše na deň má, ešte z teho milej dá.*

Žoldnéři měli vlastní zbroj a dostávali i stravu. Skupinu asi 10 žoldnéřů z Čáslavi doprovázel vůz s proviantem a se služebníkem, který proviant vydával a který na nákup dostával potřebnou částku.

3. V armádě i obecný lid z venkova a měst

V 16. století za Ferdinanda I. byla každá vrchnost povinna stavět v případě nebezpečí podle svého majetku ze svých poddaných určitý počet vojáků do zemské hotovosti. Např. z každých 200 kop grošů majetku musel pán postavit 1 jezdce a 2 pěšáky. Jindy bylo stanoveno, že z poddaných musel jít bojovat každý pátý, desátý, třicátý; ti poddaní, kteří zůstali doma, se museli složit na jejich výzbroj a výživu. Zemskou hotovost tvořili tedy sice už vyzbrojení, ale špatně vycvičení obyvatelé měst a venkova; nebyli však ochotni bojovat mimo vlastní zemi.

Proto přišli ke cti znovu žoldnéři, vyzbrojení a profesionálně vycvičení. Očekávali, že dostanou slušný žold k tomu bohatou kořist. Naproti nim chtěl mít jejich nájemce velký zisk; obojí byli často zklamáni. Na počátku 17. století měl pěší žoldnéř již 6 – 7 zlatých měsíčně, jízdní žoldnéři 10 – 12 zlatých; zkušeni žoldnéři brali dvakrát více, hejtman desetkrát více a plukovník stokrát více.

Se žoldnéři táhly i jejich ženy a děti, zásobovali je markytáni (vzpomeňme si Tylovu *Paní Marjánku, matku pluku* nebo na Brechtovu *Matku Kuráž*). Neštěstím pro obyvatele míst, kudy žoldnéři táhli, bylo, že žoldnéři okrádali i ty, které měli chránit.

Do zemské hotovosti vysílala své ozbrojence i královská města. S výběrem si museli radní poradit sami:

*Ej, vy páni, radní páni, vám je, vám,
dali ste si losem táhat, že budete chlapců brávat do vojny.
Janoškova stará máti plakala,
jen jednoho synka měla a aj toho dat musela husárom.*

*V tem Kyjově, v radním domě, tam se šije mundúr pro mě-
Staň, má milá, vyprovod' mňa, už je malá chvílka do dňa.
Už nás vedú na kancelár, sám pan radní, pudmistr náš.
Všeci páni tam sedijú, co nás odvázat mosijú.
Kuželovský pudmistrě, slibovals mně zajisté,
že mně z vojny pomožeš a synovi nemožeš.*

*Ti pavloctí úřadové tvrdého srdečka,
dali oni sobě nalít starého vínečka.
Jak se podnapili hned se uradili
kerého by šohajička na vojnu brali.
Vezmeme-li bohatého, toho bude škoda,
kerý má co doma robit, toho bude třeba.
Veznem chudobného, co nemá žádného,
a ten može mašírovat do pole širého.*

Aby měli měšťané pokoj a mohli doma pracovat, najímali si místo sebe žoldněře. Města měla své zbrojnice a z nich žoldněře vyzbrojila. Ti pak měli zbroj vrátit, ale kde jim byl konec; zbroj prodali a ani se nevrátili. Některá města to řešila tak, že zbraně žoldněřům napřed prodala a když zbraně vrátili, odkoupila je zpět. Ještě pohodlnější pro město bylo zaplatit panovníkovi stanovenou sumu, aby si za ni najal a zaplatil žoldněře sám.

Pokračování příště

J. Mikulčák

Za Zdeňkem Mišurcem (+ 18. 7. 2009)

S opravdovým zármutkem jsme přijali zprávu, že naše řady opustil PhDr. Zdeněk Mišurec, přítel a kamarád z nejvěrnějších. Narodil se 18. 10. 1925 v Malenovicích u Zlína a rodné Valašsko v něm stále žilo. Tam byl asi zárodek jeho rozhodnutí vystudovat etnografii a folkloristiku na Karlově univerzitě v Praze. Od mládí ho přitahoval folklor a lidová píseň. Mimo jiné se podílel i na vybudování Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Po vystudování přesídlil natrvalo do Prahy a byl pak dlouhá léta vědeckým pracovníkem Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV. Byl aktivním spolupracovníkem Folklorního sdružení ČR a jeho časopisu Folklor. Zpracovával zajímavé příspěvky o osobnostech zejména moravského národopisu, v nichž se věnoval významným badatelům z této oblasti a jejich práci. Jeho profesi jsme často využívali, když jsme potřebovali zasvěcenou přednášku o národopisu a jeho významných postavách na besedě Krůžku. Dovedl mluvit spontánně, jakoby bez velké přípravy, ale poutavým a věci znalým způsobem.

Méně se možná ví, že byl jedním ze tří prvních poválečných muzikantů našeho Krůžku. Začínal v ní v r. 1945 spolu s primášem Frant. Kozákem a s Milanem Baborákem. Jako basista a kontráš později působil hlavně ve známé valašské muzice Dolina, ale nikdy (pokud neměl skutečně vážné důvody) neodmítl výpomoc naší muzice. Všichni jsme si s ním výborně rozuměli. Měl pohodovou povahu a muziku i písně Slovácka dobře znal. Neodmítal ani občasně zpívání při veřejných vystoupeních. Spolu s naší muzikou hrál (a vybral písničky) v úspěšné a mnohokrát vysílané pohádce „Noční mora“, kterou natočila pro ČT v r. 1993 paní režisérka Janečková.

Setkání, na kterých byl Zdeněk, byla vždycky veselá díky jeho vtipným postřehům a vyprávěním. I na besedách Krůžku byla jeho přítomnost vždycky v tomto smyslu znát.

Lidovou píseň a muziku měl rád, znal spousty písní a měl pro ně cit a vkus. Vzpomínám na jeho improvizované vystoupení jménem Doliny při oslavě 100. výročí Krůžku, které zakončil vyznáním, že lidová píseň a muzika ho celý život držela krásně nad vodou. Možná, že to vyjádřil i za mnohé z nás.

Jan Hlaváč.

O kom a o čem se píše

Hraj, co slyšíš, ne co vidíš. Zuzana Lapčíková,
Týdeník Rozhlas, str. 12-14, č. 23/2009

Erudovaná cimbalistka, zpěvačka a hudební skladatelka (absolventka konzervatoře a MU v Brně), přináší lidové písně v původním podání, často citlivým sólovým zpěvem s vlastním doprovodem cimbálu. Ale také se úspěšně vydává do oblastí moderní hudby, např. v nahrávkách s Jurou Pavlicou a vynikajícím pianistou Emilem Viklickým, s přechody od původního podání lidových písní do moderní, ale citlivé stylizace, s výlety do jazzových variací a romských písní i hudby. Navazuje však vždy na původní podání, má vytríbený cit pro původní lidovou píseň. Vydala řadu CD, např. Moravské písně lidové, CD Morava natočené se čtyřčlennou kapelou v USA, CD Černobílá aj.). Vždy je tam slyšet její cimbál a vždy je tam kus původní písně, na rozdíl od některých kapel, které původní charakter písní ruší v harmonii i rytmu, z původního nezbyvá nic než části textů.

V uvedeném rozsáhlém rozhovoru Z. Lapčíková říká: "Všichni, kdo se zabývají lidovou písní a hudbou, budou jednou konfrontováni s mistry typu Janáčka, Stravinského, Bartóka, Martinů nebo Coplanda... Samozřejmě si umíme všichni vybrat jakoukoliv píseň ze Sušilovy sbírky, napasovat na ni měkkou irskou nebo skotskou harmonii a budeme strašně úspěšní. Ale já potřebuji vědět, proč bych to měla dělat, když je mi jasné, co z toho vznikne. Radši budu hledat tam, kde jen tuším, že se zrodí něco nepředvídatelného. Myslím si, že mnozí muzikanti vědí, co přivádějí na svět, a dělají to záměrně, s vidinou líbivého výsledku. Tato cesta na vlně popularity mně zavání jistou mírou využití folkloru – slovo zneužití bych nepoužila..."

„Díky zkušenosti s nevidomým chlapcem, který působí v dětské cimbalovce, jsem si nedávno uvědomila, že muzikanty můžeme rozdělit na ty, kteří hrají to, co vidí, a ty, co slyší. Mě zajímají ti druhí.“

V současné době realizuje Z. Lapčíková myšlenku na uměleckou větev na uhersko-hradištském gymnáziu a připravuje velký vokální instrumentální projev na Komenského texty, zejména na Obecnou rozpravu o nápravě věcí lidských, část Pansofia.

Strážnické radosti. Ludvík Vaculík, Lidové noviny 7. 7. 2009.

Snad se nebude pan Vaculík a LN zlobit, když uvedeme delší citát z jeho Posledního slova:

„Když bylo Cilce šest, napadlo mi, že nastal čas, aby ty písničky, co si zpíváme, uslyšela v jejich přirozeném prostředí. A navíc jsem potřeboval, aby mi zapnula před vystoupením háčky na botách mého nedašovského kroje. Pobyt s děckem ve Strážnici je snadný. Všude s vámi chodí, hubu mastnou od bramboráku mu omyjete kapesníkem namočeným ve víně, když chce dítě spát, položíte ho ve sklípku na lavici a přikryjete beraní houní. Při odchodu vám zapomenuté dítě někdo včas připomene. V tom případě ho naučíte zpaměti tuto větu: „Dobří lidé, pomozte mi, prosím, odvléct mého strašně opilého tatínka!“ Když jste potom oba trochu starší, nosí vám děcko síťovku, o rok později koštovku a další rok už můžete v klidu z povzdálí pozorovat, jak se nosí od jedné muziky k druhé. V ten rok je konečně schopno samostatnosti. Večer vydrží déle než vy a ráno vyspává. Strážnická škola života je zakončena v okamžiku, kdy si děcko přivede k muzice manžela a nakonec i děcko. Kruh se uzavře.“

Z koreňů strom. Magdalena Múčková,
Malovaný kraj č. 4., 2009, str. 30

Autorka úvodem připomíná, že hudební projev mnoha nových lidových muzik má značně unifikovaný charakter a že je lze podle pouhého zvuku někdy těžko od sebe rozeznat bez nápovědy regionálního repertoáru a krojové příslušnosti. „Přesto dnes existuje na Moravě muzika lišící se od všech jiných svým nenapodobitelně syrovým, neumělým tónem, jednoduchými harmonizacemi a nepřilíživě zdobeným vedením melodie.“ Je to Hornácká muzika Petra Mičky, s proměnnou sestavou, většinou z hudebně-pěveckých rodů, na jejichž tradice navazuje. Muzika nemá vlastní taneční složku a ke spolupráci si zve různé známé zpěváky. „Tato muziku se neschází ke zkouškám a nemá žádné zásadní vzory. Repertoár, zčásti zděděný z rodinného prostředí, zčásti získaný od starší generace zpěváků, tvoří mnohdy zapomenuté písničky, jež chce dostat zpět do života. Nesnaží se o bezduché kopírování dřívějších hornáckých hudebních projevů, ale hudebním projevem dokazuje, že je jí blízké spíše tradiční pojetí folkloru této části Slovácka.“ Muzika byla založena v r. 1999 a v r. 2007 vydala profilové CD s názvem uvedeným v nadpisu, za účasti známých zpěváků, které

je „především po obsahové stránce skutečnou lahůdkou“

Poznámka redakce: Viz též hodnocení muziky Jiřím Plockem ve Vědomosti č. 39/2008. Petr Mička ukončil v tomto roce studium etnografie na FF v Brně a pod vedením Dušana Holého zpracoval diplomovou práci o osobnosti našeho bývalého primáše Jury Hudečka.

Broln nabírá druhý dech. Helena Bretfeldová,,
Týdeník Rozhlas 30/2009

Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů vznikl v r. 1951. S jeho založením bývá právem spojováno jméno dramaturga Jaroslava Juráška a také muzikologa a etnografa Dušana Holého, Jaromíra Nečase ad. Prvním primášem Brolnu byl nedávno zesnulý Vladimír Meloun (s nímž řadu let hrával v Brně náš přítel Leo Neumann) a pak následovala celá řada vynikajících muzikantů, z nichž vzpomeňme aspoň také nedávno zesnulých Jindřicha Hovorku a Bohumila Smejkal. Kromě toho v čele Brolnu vystupovala řada hostujících primášů z různých oblastí Moravy i Slovenska. B. Smejkal např. fascinovala hra myjavského Samka Dudíka a rád vzpomíná na rozhlasové nahrávky s Joženou Kubíkem a D. Holým. Podle vlastních slov ho jmenování přiměli k tomu, aby víc poslouchal a učil se, a nemíchal návyky školeného hudebníka do lidové hry.

Porevoluční vývoj však vedl k tomu, že Broln v r. 1993 přestal oficiálně existovat jako rozhlasový orchestr, ale hrát nepřestal. Ke znovuoobnovení Brolnu vyzval v r. 2006 gen. ředitel Českého rozhlasu Václav Kasík. Jeho výzvy se chopili Jindřich Hovorka jako staronový umělecký vedoucí a Jiří Plocek jako dramaturg. Zahajovací koncert oživeného Brolnu, po redukci počtu muzikantů, se konal v Brně r. 2006 a sklídlil zasloužený úspěch. Posledně jmenovaný říká: „Myslím, že současný úkol Brolnu je vícerozměrný. Je to jednak popularizace lidových písní – ne všichni jsou připraveni na syrovější regionální projev, a jednak podpora mladých talentovaných zpěváčků lidových písní“.

O vynikající úrovni oživeného Brolnu jsme se mohli přesvědčit koncem minulého roku jeho galakonzertem v Praze, v Kulturním domě na Vinohradech, za účasti řady známých sólistů, vč. Bohumila Smejkal, Milana Križo, Vlasty Grycové, Věry Příkazské a dalších.

Připravil Jan Hlaváč

18. listopadu se na internetu objevil následující článek. Prosím zamysleme se nad ním.

Přátelé,

chci vás seznámit s novou iniciativou Jiřího Plocka a pomoci tak při zakládání právě se rodících Kulturních novin a družstva, jehož členy se můžete stát i vy. Čtete prosím pozorně. První výtisk je k nahlédnutí v příloze .

Všechny zdraví Jiří Petru

Na začátku byly dramatické děje v Literárních novinách v první polovině roku 2009, které skončily odchodem velké části redakce od nového vydavatele a vznikem iniciativy, která si vytkla za cíl založit vydavatelské družstvo. Po několika týdnech příprav byly počátkem září otevřeny stránky této iniciativy - www.polemos.cz. Tam byly publikovány první informace o vzniku iniciativy a přípravách založení družstva. Po nějakou dobu se na tyto stránky bude ještě přeměňovat naše nová adresa www.kulturni-noviny.cz. Zakládající schůze družstva se konala 10. října 2009 v Brně. Přijala název Kulturní noviny, zvolila představenstvo, schválila stanovy a výši členských vkladů od 5 tisíc do 50 tisíc korun pro fyzické osoby (do družstva ovšem mohou vstoupit i právnické osoby) a schválila také vydání speciálního čísla Kulturních novin, které držíte v ruce. Představenstvo družstva se v případě tohoto čísla personálně kryje s redakcí novin. Šéfredaktor je současně předsedou družstva. Okruh zakládajících družstevníků, stejně jako těch, kteří průběžně přistupují či jsou našimi sympatizanty, se kryje zčásti s okruhem autorů v tomto čísle. Mezi našimi dosavadními družstevníky najdeme studenty, lidi všech profesí z celé republiky, stejně jako jména, jež jsou veřejně známa - například filosof prof. Erazim Kohák, komentátor Ivan Hoffman, politolog dr. Jaroslav Šabata, imunolog prof. Václav Hořejší, redaktor a nakladatel Václav Burian, hudební vydavatel Jaromír Kratochvíl, nakladatel Jan Šabata a další. Družstvo je otevřeno každému, kdo cítí stejnou potřebu jako my: vytvořit mediální prostor, jenž není primárně závislý na velkém investorovi a na reklamních mechanismech. Prostor, v němž má vedle politicko-společenské tematiky stejně významné místo kultura. Družstvo sice vzniklo v Brně, má tu sídlo, ale je otevřeno celé republice. Potřebujeme vytvořit celostátní síť družstevníků a kvalitních autorů. Vycházíme zatím ze skromných poměrů, jež nám umožňují vydat pouze toto propagační číslo.

Potřebujeme pomáhat s jeho propagací. Další vývoj bude zaležet na tom, nakolik se nám podaří v následujících měsících rozšířit členskou základnu družstva. Aby náš záměr - vydávat nakonec papírový kulturně-politický týdeník - mohl dojít naplnění, je zapotřebí, aby nás bylo několik set. Kromě inspirace meziválečnou družstevní tradicí vycházíme i ze současného fungujícího modelu německých novin Die Tageszeitung, takže víme, že je to možné!

Dobré recepty na závěr

Vážení a milí, jelikož se blíží vánoční a silvestrovský čas a s nimi také nebezpečí nacpaných pupíků a někdy i následujících zažívacích problémů, rozhodla jsem se, že se s vámi podělím o několik receptů, trochu lehčího rázu, které by vám mohly od problémů trochu pomoci. Není to žádný zázrak, ale jsou dobré a hlavně je příprava rychlá. Předem přeji dobrou chuť!

Plněná kuřecí stehýnka

Ze stehna vyndáme kost a do vzniklé kapsy vložíme stočený plátek šunky, do které jsme zabalili kousek másla a proužek tvrdého sýra. Takto naplněné stehno obalíme v hladké mouce a zprudka opražíme na másle. Potom přendáme do pekáčku a dáme do trouby dopéct.

Jako příloha se hodí bramborová kaše, hranolky (ty už nejsou ale tak lehké), mohou být vařené brambory. Vše záleží na chuti. Sice jsem to ještě nezkoušela, ale předpokládám, že i rýže by mohla být vhodnou přílohou.

Pokud nemáte žádné zažívací problémy a rádi si pochutnáte na něčem pikantnějším, připravte si studenou omáčku. Tu připravíme ze smetany, majolky, hořčice, soli, pepře, vegety, trochy pálivé papriky, citrónové šťávy a nasekané šunky.

Plátky masa se sýrem

Vepřový, kuřecí, nebo krůtí plátek masa klasicky naklepeme, osolíme, opepříme a dáme opéct jen na dobu nezbytně nutnou, aby změkl. Potom ho přendáme na talíř, položíme na něj plátek jablka, nebo pomeranče, může být ananas, broskev, přikryjeme plátkem tvrdého sýra a dáme asi na 1 min. do mikrovlnky. Pokud nevlastníme toto zařízení, stačí položit sýr na maso a nechat pod pokličkou roztavit ve stejné nádobě, ve které jsme maso připravili.

Podáváme s rýží, restovanými nebo vařenými bramborami. Zkrátka, podle chuti a nálady, co kdo má rád.

Zatím jsou to recepty, které snad každý zná, ale dá se i uvařit pouze zelenina. Jednu mojí oblíbenou vám teď napíši. Je to dušená mrkev. Takto jí připravovala moje maminka a já jsem zjistila, že hodně lidí nezná tuto přípravu.

Mrkev nastrouháme na hrubém struhadle, osolíme, malinko podlijeme, dáme plátek másla a dusíme do měkka. Když nám mrkev změkla, zahustíme jí hladkou moukou, rozmíchanou ve smetaně. Přidáme malý kousek másla a je hotovo. Podáváme s vařenými bramborami. Zkuste to a dáte mi za pravdu, že je to trochu nezvyklé, ale dobré.

Tak to by bylo takové povánoční odlehčené jídlo. A pokud budete trpět po Silvestru, mám jen dvě rady.

Jako první je: příště to nepřehánějte s tím pitím. Kdo vás má pak léčit?

A druhá: když už jste to přehnali, dejte si obyčejnou česnečku s topinkami, je to opravdu nejlepší a nejučinnější lék po opičce. V krajním případě není k zahazení ani polévka z uzeného, nebo ovarová.

Krásné Vánoce, hodně zdraví v tom dalším roce, klid, pohodu, trošku štěstíčka a abychom se zase mohli v hojném počtu scházet na našich besedách u cimbálu.

To Vám přeje Jana Ulčarová, zvaná Ulčarka

Přehled akcí Slováckého krúžku v Praze

Leden - Červen 2010

- 13.1. 2010 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Volba nového výboru Krúžku na období 3 let
Hraje CM Žandár
- 10.2. 2010 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Martina Sochora
- 20.2. 2010 Moravský ples - sobota 19.30 hod.
Národní dům na Smíchově
- 10.3. 2010 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Žandár
- 14.4. 2010 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Martina Sochora
- 17.(24.).4. Výstava vín. Místo konání a termín bude upřesněn.
- 12.5. 2010 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Žandár
- 22.(29).5. Setkání partnerských SIK Praha, Brno Bratislava pod
patronací SIK Bratislava a Skaličanů. Místo konání a
termín bude upřesněn.
- 9.6. 2010 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Martina Sochora

Další akce:

- 30.1. 2010 Ples - Fašianková zábava SIK Bratislava a Skaličanů -
Kult. středisko Stupava
- 6.2. 2010 50. Ples SIK v Brně - Kongresové centrum BVV
- 13.2. 2010 Národní krojovaný ples FoS ČR - TOP Hotel Praha
- 13.2. 2010 Pošumavský věneček - ND na Smíchově

Jubilanti nad 50 let

Měsíc	Datum	Příjmení	Věk
Prosinec	17.12.	Šisler Bohuslav	85
	19.12	Hruboš František	70
	21.12.	Vogničová Anna	55
	27.12.	Hubálková Věra	50
Leden	5.1.	Bělanský Vladimír	65
	13.1.	Rajtoral Jindřich	60
Březen	4. 3.	Jernek Ivan	60
	4. 3.	Tysovský Zdeněk	75
	16. 3.	Bezucha Jaromír	75
	31. 3.	Esterková Jaroslava	70
Duben	2. 4.	Neumannová Marie	75
	10. 4.	Doskočil Ladislav	80
	11. 4.	Hlaváčová Helena	75
	12. 4.	Poděšť Milan	80
	26. 4.	Vlachynský Ladislav	85
	29. 4.	Žáčková Eva	70
	30. 4.	Hudeček Miroslav	75
Květen	6. 5.	Formánková Daniela	65
	8. 5.	Dostál Jiří	75
	20. 5.	Kumpera Vojtěch	90
	20. 5.	Novotná Blanka	85
	23. 5.	Poplštejnová Ivana	65
	27. 5.	Studničná Květoslava	85
Červen	2. 6.	Bárta Pavel	55
	12. 6.	Sodomka Zdeněk	70
	17. 6.	Housková Zdena	60
	26. 6.	Minář Jan	75
	26. 6.	Šustová Oldřiška	70

Obsah :

Slovo starosty	1
Žandár desetiletý	2
Moravský věneček	5
Náš Krůžek a pražské soubory na Pražském jarmarku	7
Stárkovské účtování	9
Dozvuky Horňáckých slavností	13
Kde jste se tu vzali ?	14
Trojské vinobraní 2009	15
Nic pěkného není bez oběti	16
Vojenská služba a slovácké písničky 1	18
Za Zdeňkem Mišurcem	22
O kom a o čem se píše	23
Recepty	27
Přehled akcí	29
Jubilanti nad 50 let	30
Obsah	31

Vydává Slovácký krůžek v Praze,
Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,
jako svůj neperiodický zpravodaj vycházející zpravidla 2x až 3x ročně
Odpovědný redaktor: Bruno Vognič,
Nové Ouholice 25, pošta Nová Ves 277 52, tel.: 315 795 047

Redakční rada:

Jan Hlaváč, Radka Šplíchalová, Jan Roháč
Distribuce: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,
tel.: 244464459, salovah@seznam.cz

Příspěvky el. poštou na adresu bruno.v@quick.cz, rukopisy na adresu odpovědného
redaktora, vedení SIK nebo prostřednictvím členů redakční rady Vědomosti

Autoři použitých fotografií: J. Janda, D. Macháček, J. Roháč,
R. Šplíchalová, B. Vognič, J. Vesecká

Slovácký krůžek v Praze

Starosta: Miroslav Říha, Vikova 1143/13, 140 00 Praha 4
tel.: 602 115 223, e-mail: riha@oksystem.cz

Jednatelka: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,
tel.: 244 464 459, e-mail: salovah@seznam.cz

www.kruzeckp.cz

